

Laajentaneiden maitotilojen talous 1996-1999

Ari Lajunen MTT / Taloustutkimus (MTTL)

PL 3

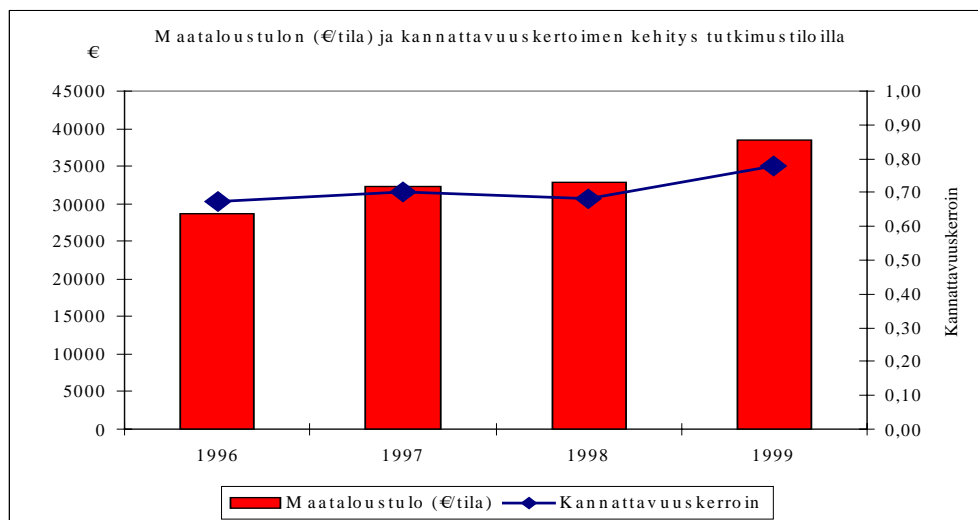
00411 Helsinki

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka maitotilojen kannattavuus kehittyi nopean tilakoon kasvun seurauksena. Tutkimusongelman ratkaisemiseksi selvitettiin vuosina 1996-1999 investointituen turvin laajentaneiden maitotilojen kannattavuutta ja sen kehitystä investointia seuranneina vuosina. Lisäksi selvitettiin tilojen maksuvalmiuden kehitystä sekä tutkittiin, mitkä tekijät selittävät tilakohtaista kannattavuuden muutosta.

Tutkimusaineistona oli rahoitustukea navettainvestointiin saaneet C-tukialueen maitotilat, jotka lisäksi kuuluivat rahoitustuen seurannan piiriin. Yhteensä tutkimuksessa oli 53 maitotilaa. Tutkimusaineisto koostui keskimääräistä suuremmista tiloista. Tilat olivat tehneet keskimäärin 179 923 € navettainvestoinnin vuosien 1996-1999 aikana. Tilat jaettiin neljään ryhmään vuoden 1996 kannattavuuden perusteella ja ryhmien sekä fyysisiä että taloudellisia tekijöitä seurattiin tutkimuskauden ajan. Ryhmiä vertailtiin varianssianalyysin avulla.

Tutkimustulosten perusteella alun perin heikoimmin kannattaneiden tilojen kannattavuus parani huomattavasti ja toisaalta alun perin parhaimman neljänneksen tilojen kannattavuus heikkeni neljän vuoden tutkimuskaudella eli ryhmien väliset erot pienenevät tutkimuskauden aikana huomattavasti. Tutkimustulos on osin ennako-odotusten vastainen. Laajennusinvestointeja tehneiden tilojen kannattavuuskehitystä tulisikin selvittää pidemmällä ajanjaksolla. Tilaryhmien fyysiset tekijät (tilakoko, tuotannon intensiteetti) eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Tutkimuksessa selitettiin tilakohtaista kannattavuuden muutosta tilan lähtötilanteen tiedoilla regressioanalyysin avulla. Tuloksien mukaan kannattavuuden lähtötaso selitti suurimman osan tilojen kannattavuuden muutoksesta tutkimuskaudella. Suuremmalla tilakoolla (lehmämäärä) ennen investointia oli lievästi positiivinen vaikutus tilojen kannattavuuden kehitykseen. Mitä suurempi viljelyala tiloilla oli ennen laajennusta sitä epäedullisempaan suuntaan kannattavuus muuttui maidontuotantoa laajennettaessa.

Tutkimuksessa olleiden laajentaneiden maitotilojen kannattavuus oli yleensäkin heikko vuosina 1996-1999. Tilojen kannattavuuskertoimen oli keskimäärin 0,71 ja pääoman tuotto prosentti oli lähellä nollaa koko tutkimuskauden ajan. Tilojen kannattavuus kuitenkin parani tutkimuskaudella ja todennäköisesti paranee entisestään tulevina vuosina, kun tilojen tuotanto toimii täydessä laajuudessa. Tutkimustilojen suhteellinen maksuvalmius heikkeni hiukan, vaikka absoluuttinen maksuvalmius kohosi huomattavasti. Tutkimuskaudelle sattui sääolosuhteiltaan kaksi perättäistä huonoa vuotta ja se ei ole voinut olla vaikuttamatta myös tilojen talouteen. Tutkimustulosten perusteella maitotilojen laajentaminen näyttäisi olevan tilakohtaisesti ratkaistava asia. Sääolojen merkitys on oletettu kaikille tiloille samaksi, eikä sen vaikutusta kannattavuuteen voitane pitää tässä ratkaisevan suurena. Lehmämäärällä

mitattuna suurimmilla ja kohtuullisesti kannattavilla tiloilla näyttäisi olevan melko hyvät mahdollisuudet kannattavaan tuotantoon myös laajennuksen jälkeen